

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В
СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи бзУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Юсов О. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Татарченко О.Б.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д. держ. упр., професор

_____ **Вікторія ФІЛІПОВА**

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Юсов Олексій Володимирович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення податкової безпеки в системі державного управління

керівник роботи Татарченко Олександр Борисович, к. іст. н., доцент.

затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 435-с

2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, підручники, посібники, наукові статті, монографії, мережа Інтернет

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Податкова безпека як складова системи державного управління. Сучасний стан забезпечення податкової безпеки в Україні. Напрями удосконалення податкової безпеки в системі державного управління.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 7 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Олександр ТАТАРЧЕНКО, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталія КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-07.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____ Олексій ЮСОВ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Олександр ТАТАРЧЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Юсов О. В. Удосконалення податкової безпеки в системі державного управління – Рукопис. Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Херсонський національний технічний університет. Хмельницький, 2025.

У роботі здійснено комплексне теоретичне та прикладне дослідження податкової безпеки як ключової складової економічної та національної безпеки держави в системі державного управління. Обґрунтовано, що податкова безпека є багатовимірним явищем, яке поєднує фінансово-економічні, управлінські, правові та соціальні аспекти і не обмежується виключно забезпеченням стабільності податкових надходжень. Вона відображає рівень захищеності фіскальних інтересів держави, стійкість бюджетних процесів і здатність податкової системи адаптуватися до внутрішніх та зовнішніх викликів.

У дослідженні розкрито сутність і значення податкової безпеки для функціонування системи державного управління, визначено роль органів державної влади у її формуванні та забезпеченні. Проаналізовано сучасний стан і основні інструменти забезпечення податкової безпеки в Україні, виявлено ключові проблеми та ризики, що посилюються в умовах кризових і воєнних викликів, зокрема зростання тіньової економіки, податкових правопорушень і нестабільності податкового законодавства.

Обґрунтовано напрями удосконалення податкової безпеки з урахуванням європейського досвіду та сучасних управлінських підходів, які передбачають формування цілісної концепції податкової безпеки, підвищення передбачуваності податкової політики, розвиток ризик-орієнтованих і цифрових інструментів адміністрування, а також посилення прозорості та координації діяльності органів державної влади. Зроблено висновок, що забезпечення належного рівня податкової безпеки є стратегічною передумовою фінансової спроможності держави, ефективності публічної влади та сталого соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: податкова безпека, державне управління, податкова політика, економічна безпека, податкові ризики, європейський досвід.

ANNOTATION

Yusov O. V. Improving tax security in the public administration system – Manuscript. Master's qualification work in specialty 281 "Public management and administration". Kherson National Technical University. Khmelnytskyi, 2025.

The work carries out a comprehensive theoretical and applied study of tax security as a key component of the economic and national security of the state in the system of public administration. It is substantiated that tax security is a multidimensional phenomenon that combines financial and economic, managerial, legal and social aspects and is not limited solely to ensuring the stability of tax revenues. It reflects the level of protection of the state's fiscal interests, the stability of budget processes and the ability of the tax system to adapt to internal and external challenges.

The study reveals the essence and significance of tax security for the functioning of the public administration system, determines the role of state authorities in its formation and provision. The current state and main instruments for ensuring tax security in Ukraine are analyzed, and key problems and risks that are exacerbated in conditions of crisis and military challenges are identified, in particular, the growth of the shadow economy, tax offenses, and the instability of tax legislation.

The directions for improving tax security are substantiated, taking into account European experience and modern management approaches, which involve the formation of a holistic concept of tax security, increasing the predictability of tax policy, developing risk-oriented and digital administration tools, as well as increasing transparency and coordination of the activities of state authorities. It is concluded that ensuring an adequate level of tax security is a strategic prerequisite for the financial capacity of the state, the effectiveness of public authorities, and the sustainable socio-economic development of Ukraine.

Keywords: tax security, public administration, tax policy, economic security, tax risks, European experience.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	10
1.1 Сутність податкової безпеки та її значення для стабільності державного управління.....	10
1.2 Роль органів державної влади у формуванні та забезпеченні податкової безпеки.....	22
Висновки до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	35
2.1 Інструменти та механізми забезпечення податкової безпеки в системі державного управління.....	35
2.2 Ключові проблеми та ризики податкової безпеки в умовах кризових викликів.....	46
Висновки до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	55
3.1 Європейський досвід управління податковою безпекою та можливості його адаптації в Україні	55
3.2 Управлінські та організаційні пріоритети підвищення рівня податкової безпеки держави	64
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що податкова безпека в сучасних умовах виступає однією з ключових складових стабільності державного управління та фінансової спроможності держави. Вона не обмежується виключно фіскальними аспектами, а відображає рівень захищеності економічної системи, стійкість бюджетних процесів, ефективність податкової політики та здатність держави забезпечувати виконання своїх базових функцій. Податкова безпека перебуває у тісному взаємозв'язку з державотворчими процесами, оскільки формується під впливом економічних відносин і водночас впливає на якість функціонування інститутів влади, рівень довіри суспільства та бізнесу до держави, а також на загальний стан національної безпеки.

У системі державного управління податкова безпека має відносну самостійність як елемент економічної безпеки, що зумовлено специфікою податкових відносин, багатосуб'єктністю їх регулювання та складністю механізмів адміністрування податків. Саме через податкову систему держава акумулює фінансові ресурси, необхідні для реалізації соціальної, оборонної, економічної та управлінської політики. Водночас ефективність цієї системи безпосередньо залежить від здатності державних органів мінімізувати податкові ризики, протидіяти ухиленню від оподаткування, забезпечувати дотримання податкового законодавства та створювати справедливі умови для всіх учасників економічних відносин. До того, податкова безпека відіграє визначальну роль у забезпеченні прогнозованості бюджетної політики, збалансованості державних фінансів і прозорості фінансових потоків. Вона виступає інструментом регулювання податкових відносин, сприяє зниженню рівня тіньової економіки та формуванню стабільного податкового середовища. Разом з тим наявність численних загроз і ризиків у податковій сфері актуалізує потребу в удосконаленні управлінських механізмів, спрямованих на зміцнення податкової безпеки, зокрема через модернізацію

податкового адміністрування, цифровізацію контрольних процесів та підвищення рівня координації між суб'єктами державного управління.

Зазначені обставини зумовлюють наукову і практичну значущість дослідження, спрямованого на вдосконалення податкової безпеки в системі державного управління. Актуальність теми також визначається необхідністю поєднання теоретичних напрацювань із практичними рішеннями, які можуть бути використані для оптимізації податкової політики, підвищення ефективності діяльності органів державної влади та формування сприятливого середовища для розвитку підприємництва.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить, що проблематика податкової безпеки та механізмів її забезпечення перебуває в полі уваги вітчизняних науковців. Значний внесок у дослідження податкової безпеки та її ролі в системі державного управління зробили О. Молдован, Ю. Іванов, В. Дикань, Ю. Полонська, Д. Тихонов, А. Чиж, І. Кеменяш, М. Виклюк, О. Глущенко, О. Власова, І. Цимбалюк. Питання оцінювання рівня податкової безпеки та аналізу податкових ризиків розглядали у своїх працях Г. Яловий, А. Соколовська, І. Майбурова, К. Колісніченко, Т. Козенкова, А. Загородній, О. Вовчак, В. Вишневський та інші дослідники. Окремі аспекти функціонування суб'єктів забезпечення безпеки держави були висвітлені у працях Л. Тупчієнко, Г. Ситника, М. Требіна, В. Лагодіної, О. Глазова, М. Михальченка, Т. Стукаліна та інших науковців. Водночас, попри наявність ґрунтовних теоретичних і методологічних напрацювань, залишається потреба у прикладних дослідженнях, орієнтованих на практичне вдосконалення механізмів податкової безпеки в умовах сучасних викликів.

Метою дослідження є наукове обґрунтування напрямів удосконалення податкової безпеки в системі державного управління з урахуванням сучасних загроз, ризиків і потреб розвитку держави.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких **завдань**:

- розкрити сутність податкової безпеки та її значення для функціонування системи державного управління;
- визначити роль органів державної влади у формуванні та забезпеченні податкової безпеки;
- проаналізувати сучасний стан та інструменти забезпечення податкової безпеки в Україні;
- виявити основні проблеми та ризики, що впливають на рівень податкової безпеки в умовах кризових викликів;
- обґрунтувати напрями удосконалення податкової безпеки з урахуванням європейського досвіду та сучасних управлінських підходів.

Об’єктом дослідження є податкова безпека.

Предметом дослідження є інструменти вдосконалення податкової безпеки в системі державного управління.

Методи дослідження. Основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, застосування яких забезпечило цілісність, логічну послідовність та наукову обґрунтованість отриманих результатів. Зокрема, методи аналізу та синтезу використовувалися для розкриття змісту податкової безпеки як складного багаторівневого явища, виявлення її ключових елементів, взаємозв’язків і закономірностей функціонування в системі державного управління. Методи узагальнення та систематизації дали змогу впорядкувати наукові підходи до трактування податкової безпеки, виокремити основні напрями державної політики у цій сфері та сформулювати цілісне уявлення про механізми її забезпечення.

Структура дослідження визначається метою та завданнями роботи і складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.